

<http://www.luju.ro/ril-pe-clasare-inalta-curte-a-motivat-decizia-de-ril-9-2022-prin-care-a-stabilit-c-a-in-caz-de-infirmare-a-unei-solutii-de-clasare-apoi-emiterea-altei-clasari-a-aceluiasi-dosar-dar-pentru-alte-motive-petentul-trebuie-sa-se-adreseze-direct-instantei-nu-unui>

RIL PE CLASARE – Inalta Curte a motivat Decizia de RIL 9/2022 prin care a stabilit ca in caz de infirmare a unei solutii de clasare, apoi emiterea altei clasari a aceluiasi dosar, dar pentru alte motive, petentul trebuie sa se adreseze direct instantei, nu unui procuror ierarhic superior celui care a infirmat prima solutie de clasare: „Ignorarea acestei reguli de interpretare ar genera o rezolvare contrara vointei legiuitorului, echivaland cu legiferarea” (Decizia)

Scris de Valentin BUSUIOC | Data: 17.05.2022 14:33

Inalta Curte de Casatie si Justitie a publicat marti, 10 mai 2022, Decizia nr. 9/2022 pentru solutionarea recursului in interesul legii vizand traseul ce trebuie urmat in cazul ordonantelor de clasare.

Ne referim la situatiile in care procurorul de caz emite o ordonanta de clasare, persoana interesata o ataca la procurorul ierarhic superior, iar acesta admite plangerea, dar emite o noua ordonanta de clasare, insa intemeiata pe alte motive decat cele ale procurorului de caz. Altfel spus: mentine de facto clasarea, dar pe alt temei. In acest context, intrebarea Parchetului General catre ICCJ a fost urmatoarea: intr-o asemenea situatie, persoana interesata trebuie sa se adreseze unui al treilea procuror (ierarhic superior celui de-al doilea) sau se poate duce direct in instanta?

La 21 martie 2022, in **dosarul nr. 3038/1/2021**, completul de RIL format din 25 de judecatori, in frunte cu **presedinta ICCJ Corina Corbu (foto 1)**, a stabilit ca solutia de urmat este cea mai simpla – si anume: **atacarea direct in instanta (click aici pentru a citi)**. Spre deosebire de ei, **Procurorul General Gabriela Scutea (foto 2)** a optat pentru cealalta solutie, a traseului format din trei procurori, considerand ca ordonanta de mentinere a clasarii, dar pentru alte motive decat cea initiala, trebuie privita ca o ordonanta emisa de la zero (**click aici pentru a citi**).

Varianta lui Scutea ar adauga la lege

Dupa cum veti citi mai jos, in motivarea deciziei de RIL, Inalta Curte subliniaza ca, spre deosebire de vechiul Cod

de procedura penala, actualul CPP nu mai prevede un traseu cu trei procurori inainte de sesizarea instantei, ci stabileste ca dupa ce procurorul ierarhic superior respinge plangerea reclamantului impotriva ordonantei de clasare initiale, petentul are tot dreptul sa se adreseze direct instantei. Nu de alta, dar actualul Cod de procedura penala nu face distinctia intre respingerea propriu-zisa si respingerea pentru alte motive decat procurorul de caz.

Iar o varianta precum cea preferata de catre Procurorul General Gabriela Scutea ar adauga la lege, subliniind instanta suprema, completul de 25 de magistrati ICCJ facand trimitere la principiul de drept **„ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus” („unde legea nu distinge, nici noi nu trebuie sa distingem”)**.

Nu sta in picioare nici argumentul Parchetului General privind RIL-ul nr. 1/2009 (care stabilea traseu cu trei procurori), deoarece acea decizie a ICCJ avea in vedere vechiul Cod de procedura penala. Or, intre timp, a intrat in vigoare noul CPP, la 1 februarie 2014, fapt ce a facut ca vechiul RIL sa ramana fara obiect, puncteaza Inalta Curte.

Petentul risca sa-i fie blocat accesul la instanta

Inainte de a va lasa sa cititi cele mai importante pasaje din motivarea RIL-ului 9/2022, remarcam un fel de opinie concurenta exprimata de catre unul dintre membrii completului in sala de judecata. Mai exact, judecatorul suprem a intrebat-o pe **procurorul de sedinta Nicoleta Ecaterina Eucarie de la PICCJ (foto 3)** daca nu cumva in scenariul preferat de Scutea riscam sa ajungem in situatia in care al treilea procuror mentine clasarea dispusa de catre al doilea, dar pentru alte motive, al patrulea o mentine si el, insa pentru cu totul alte motive si tot asa. Nu cumva (a intrebat membrul completului de RIL), in aceasta varianta, justitiabilul se va vedea prins la nivel de parchete, fiindu-i blocat de facto accesul la instanta?

In replica, procuroarea Eucarie a opinat ca „nu se neaga accesul la instanta, procurorul ierarhic superior avand obligatia sa verifice sub toate aspectele probele si actele aflate la dosar”, arata Inalta Curte in motivarea RIL-ului.

Raportorul a gandit ca Scutea

Incheiem, mentionand ca judecatorul-raportor s-a pronuntat in favoarea traseului cu trei procurori, la fel ca sefa PICCJ Gabriela Scutea.

Redam principalele pasaje din motivarea ICCJ:

„Dupa prezentarea referatului de catre magistratul-asistent, presedintele Completului pentru solutionarea recursului in interesul legii, doamna judecator Corina-Alina Corbu, presedinte al Inaltei Curti de Casatie si Justitie, constatand ca in cauza nu sunt chestiuni prealabile de invocat, a solicitat doamnei procuror Nicoleta Ecaterina Eucarie sa sustina punctul de vedere cu privire la admisibilitatea recursului in interesul legii ce face obiectul cauzei de fata.

Reprezentantul procurorului general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie a apreciat ca sesizarea indeplineste toate conditiile de admisibilitate prevazute de art. 472 din Codul de procedura penala si a solicitat stabilirea unui mod unitar de interpretare si aplicare a dispozitiilor legale in sensul de a se statua ca organul judiciar competent sa solutioneze plangerea persoanei nemultumite in ipoteza in care procurorul ierarhic superior celui care a emis solutia de clasare a admis-o, a infirmat solutia procurorului de caz si a dat o noua solutie de clasare, pentru alte motive decat cele invocate de petent, potrivit art. 339 alin. (5) din Codul de procedura penala, este procurorul ierarhic superior.

In argumentarea punctului de vedere formulat, doamna procuror a aratat ca in ipoteza in care procurorul ierarhic superior celui care a emis solutia admite plangerea persoanei interesate, acesta face din oficiu propriul examen al solutiei si, in baza propriilor motive, care excedeaza celor invocate de petitioner, infirma solutia si dispune tot clasarea, dar in baza altor temeieri de fapt sau de drept. In acest caz, solutia infirmata de procurorul ierarhic superior nu mai are nicio putere, astfel ca, prin adoptarea de catre acesta din urma a unei noi solutii de netrimite in judecata – diferita sau identica in continut, intemeiata pe motivele invocate in plangerea petentului sau pe alte motive –, ne vom afla din nou in prima etapa a procedurii ce presupune, cu necesitate, verificarea acestei solutii pe cale ierarhica.

In aceste conditii, atacarea direct la judecatorul de camera preliminara a solutiei de netrimite in judecata, in absenta confirmarii acesteia de procurorul ierarhic superior, echivaleaza cu o prematura sesizare a instantei.

In acest context, art. 339 alin. (5) din Codul de procedura penala trebuie interpretat prin raportare la dispozitiile art. 340 din Codul de procedura penala, rezultand ca numai in cazul respingerii plangerii persoana interesata se poate adresa judecatorului de camera preliminara. Aceasta din urma solutie este rezultatul exercitarii controlului ierarhic intemeiat exclusiv pe art. 64 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciara, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare.

Pe cale de consecinta, noua solutie nu se va intemeia pe dispozitiile art. 339 din Codul de procedura penala, cata vreme motivele plangerii nu au fost insusite de procurorul care a exercitat controlul. Noua solutie de clasare, pronuntata subsecvent controlului exercitat in temeiul mentionat, este o solutie autonoma ce trebuie supusa, la randul sau, controlului in cadrul Ministerului Public, inainte de a fi sesizat judecatorul de camera preliminara. Doar in situatia in care procurorul ierarhic superior, astfel sesizat, a respins plangerea si a mentinut solutia prim-procurorului/procurorului ierarhic superior sau nu a solutionat plangerea in termenul legal prevazut de art. 338 din Codul de procedura penala, persoana vatamata, precum si orice alte persoane ale caror interese legitime sunt afectate se pot adresa cu plangere instantei de judecata.

*Pentru aceste considerente, doamna procuror a solicitat admiterea recursului in interesul legii si stabilirea modului unitar de interpretare a dispozitiilor legale. **Raspunzand intrebarilor adresate de unul dintre membrii completului de judecata, vizand ipoteza in care plangerile succesive ar fi admise de procurorii superiori pe linie ierarhica, insa pentru alte considerente decat cele expuse de petent, nu s-ar ajunge la negarea accesului la instanta, nefiind emisa, in succesiunea ordonantelor, o solutie de respingere, doamna procuror a precizat ca nu se neaga accesul la instanta, procurorul ierarhic superior avand obligatia sa verifice sub toate aspectele probele si actele aflate la dosar. (...)***

6. Raportul asupra recursului in interesul legii

Judecatorul-raportor, prin raportul intocmit in cauza privind recursul in interesul legii promovat de procurorul general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, vizand interpretarea si aplicarea in mod unitar a dispozitiilor art. 339 alin. (5) din Codul de procedura penala, a constatat ca recursul in interesul legii este admisibil, apreciind ca fiind indeplinite cerintele impuse de dispozitiile art. 471 si 472 din Codul de procedura penala referitoare la titularul sesizarii si la existenta unei chestiuni de drept care a fost solutionata diferit de instantele judecatoresti, fiind depuse hotarari definitive ce atesta existenta unei jurisprudente neunitare referitoare la problema de drept care constituie obiectul recursului in interesul legii

Rezumand problema de drept care a primit o solutionare diferita din partea instantelor judecatoresti, prin hotarari judecatoresti definitive, judecatorul-raportor a apreciat ca actuala reglementare a dispozitiilor legale supuse interpretarii unitare nu difera, in esenta, de aceea avuta in vedere la elaborarea si adoptarea Deciziei nr. 1 din 19 ianuarie 2009 pronuntate in recurs in interesul legii de catre Inalta Curte de Casatie si Justitie constituita in Sectii Unite.

Cu referire la problema de drept ce face obiectul sesizarii, judecatorul-raportor a retinut ca, in ipoteza admiterii plangerii de catre procurorul ierarhic superior, dispozitia cuprinsa in alin. (5) al art. 339 din Codul de procedura penala trebuie interpretata prin coroborare cu dispozitiile art. 340 alin. (1) din acelasi cod, care prevad ca 'Persoana a carei plangere impotriva solutiei de clasare, dispusa prin ordonanta sau rechizitoriu, a fost respinsa conform art. 339 poate face plangere, in termen de 20 de zile de la comunicare, la judecatorul de camera preliminara de la instanta careia i-ar reveni, potrivit legii, competenta sa judece cauza in prima instanta'.

Asadar, ca urmare a exercitarii controlului de legalitate si temeinicie determinat de plangerea persoanei interesate, procurorul ierarhic superior, admitand plangerea si infirmind solutia atacata, dar dispunand in baza altor temeiuri de fapt si/sau de drept tot o solutie de clasare, pronunta o solutie noua asupra conflictului de drept penal ce se impune – daca persoana interesata apreciaza ca si prin aceasta noua solutie de clasare i s-a adus o vatamare intereselor sale legitime – a fi verificata pe cale ierarhica in cadrul Ministerului Public, noua solutie asupra urmaririi penale finalizata cu clasarea cauzei adoptata de procurorul ierarhic superior neintrand sub incidenta dispozitiilor art. 339 alin. (5) din Codul de procedura penala.

7. Inalta Curte de Casatie si Justitie, examinand sesizarea cu recurs in interesul legii, raportul intocmit de judecatorul-raportor si dispozitiile legale ce se solicita a fi interpretate in mod unitar, retine urmatoarele:

7.1. Dispozitii legale relevante din Codul de procedura penala

'Art. 339. - Plangerea impotriva actelor procurorului (1) Plangerea impotriva masurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozitiilor date de acesta se rezolva, dupa caz, de prim-procurorul parchetului, de procurorul general al parchetului de pe langa curtea de apel, de procurorul sef de sectie al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie.

(2) In cazul cand masurile si actele sunt ale primprocurorului, ale procurorului general al parchetului de pe langa curtea de apel, ale procurorului sef de sectie al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie ori au fost luate sau efectuate pe baza dispozitiilor date de catre acestia, plangerea se rezolva de procurorul ierarhic superior.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) se aplica in mod corespunzator atunci cand ierarhia functiilor intr-o structura a parchetului e stabilita prin lege speciala.

(4) In cazul solutiilor de clasare, plangerea se face in termen de 20 de zile de la comunicarea copiei actului prin care s-a dispus solutia.

(5) Ordonantele prin care se solutioneaza plangerile impotriva solutiilor, actelor sau masurilor nu mai pot fi atacate cu plangere la procurorul ierarhic superior si se comunica persoanei care a facut plangerea si celorlalte persoane interesate.

(6) Dispozitiile art. 336-338 se aplica in mod corespunzator, daca legea nu dispune altfel'.

'Art. 340. - Plangerea impotriva solutiilor de neurmarire sau netrimiteri in judecata (1) Persoana a carei plangere impotriva solutiei de clasare, dispusa prin ordonanta sau rechizitoriu, a fost respinsa conform art. 339 poate face plangere, in termen de 20 de zile de la comunicare, la judecatorul de camera preliminara de la instanta careia i-ar reveni, potrivit legii, competenta sa judece cauza in prima instanta.

(2) Daca plangerea nu a fost rezolvata in termenul prevazut la art. 338, dreptul de a face plangere poate fi exercitat oricand dupa implinirea termenului de 20 de zile in care trebuia solutionata plangerea, dar nu mai tarziu de 20 de zile de la data comunicarii modului de rezolvare'. (...)

7.3. Cu privire la dezlegarea problemei de drept sesizate, Inalta Curte de Casatie si Justitie - Completul pentru solutionarea recursului in interesul legii retine urmatoarele:

Practica neunitara ce a declansat sesizarea este rezultatul evaluarii aplicabilitatii si fortei juridice actuale a dezlegarii si argumentelor expuse in considerentele Deciziei nr. 1 din 19 ianuarie 2009 pronuntate in recurs in interesul legii (publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 418 din 18 iunie 2009), in cazul actualei institutii a plangerii in fata judecatorului impotriva actelor procurorului si a solutiilor de netrimiteri in judecata. Reglementarea in vigoare include o dispozitie complet noua fata de normele evaluate in cadrul deciziei mentionate, art. 339 alin. (5) din Codul de procedura penala, ce face obiectul prezentei evaluari.

Astfel, prin decizia pronuntata in recurs in interesul legii, Inalta Curte de Casatie si Justitie, constituita in Sectii Unite, in aplicarea dispozitiilor art. 278 alin. 2 si 3 si ale art. 278/1 alin. 1 si alin. 2 teza a II-a din Codul de procedura penala anterior, a stabilit ca: 'Organul judiciar competent sa solutioneze plangerea impotriva rezolutiei

sau ordonantei prim-procurorului, prin care s-a infirmat rezolutia sau ordonanta procurorului de netrimiteri in judecata si s-a dat aceeași ori alta solutie de netrimiteri in judecata, pentru alte motive sau pentru unele dintre motivele invocate de petent, este procurorul ierarhic superior.

Numai in situatia in care, la randul sau, procurorul ierarhic superior, astfel sesizat, a respins plangerea si a mentinut solutia prim-procurorului sau nu a solutionat plangerea in termenul legal prevazut la art. 277 din Codul de procedura penala, persoana vatamata, precum si orice alte persoane ale caror interese legitime sunt afectate se pot adresa cu plangere instantei de judecata'.

La data de 1 februarie 2014 a intrat in vigoare noua codificare, reglementarea institutiei plangerii impotriva masurilor si actelor de urmarire penala incorporand dispozitii noi in raport cu reglementarea abrogata. Cu caracter de noutate este art. 339 alin. (5) din Codul de procedura penala, care prevede ca 'ordonantele prin care se solutioneaza plangerile impotriva solutiilor, actelor sau masurilor nu mai pot fi atacate cu plangere la procurorul ierarhic superior si se comunica persoanei care a facut plangerea'.

Potrivit art. 474/1 din Codul de procedura penala, 'efectele deciziei inceteaza in cazul abrogarii, constatarii neconstitutionalitatii ori modificarii dispozitiei legale care a generat problema de drept dezlegata (...)'.

Asadar, Decizia nr. 1 din 19 ianuarie 2009 si-a incetat efectele la momentul abrogarii codificarii anterioare, suplimentar, si ca urmare a modificarii reglementarii institutiei in noua lege procesual penala. Perpetuarea dezlegarii ar genera o solutie contrara reglementarii actuale, prin prelungirea nejustificata a etapei anterioare sesizarii judecatorului de camera preliminara, echivalenta legiferarii unei competente functionale, in cascada, a urmatozilor procurori-sefi, pana la emiterea unei solutii exprese de respingere a plangerii.

Textul supus interpretarii nu distinge, inasa, dupa cum solutia este de respingere, de admitere in parte ori pentru alte motive decat cele invocate de petent, iar 'ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus' ('unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie sa o faca'). Ignorarea acestei reguli de interpretare ar genera o rezolvare contrara vointei legiuitorului, echivaland cu legiferarea. A limita aplicabilitatea textului la o anumita solutie emisa de procurorul ierarhic, aceea a respingerii, cu consecinta perpetuarii plangerii catre esaloanele superioare, in considerarea principiului subordonarii ierarhice, echivaleaza cu o modificare legislativa a institutiei, inclusiv in privinta competentei functionale ce va fi translatata pe verticala, ajungandu-se ca organe judiciare (procurori) ce in mod obiectiv nu ar solutiona acele cauze sa poata fi investiti.

Interpretarea semantica a normei conduce la aceeași rezolvare potrivit careia, indiferent de solutia adoptata de procurorul ierarhic superior, petentul nu va fi tinut a formula o noua plangere pe cale ierarhica. Formula imperativa din text 'nu mai pot fi atacate' exclude dezlegarea potrivit careia plangerea va fi reiterata pana la emiterea unei solutii exprese de respingere.

Aceeși rezolvare a problematicii de drept este antamata si in jurisprudenta Curtii Constitutionale care, evaluand constitutionalitatea dispozitiilor art. 339 alin. (5) si ale art. 340 alin. (1) din Codul de procedura penala, a retinut ca 'stabilirea unor reguli speciale de procedura in cazul solutionarii plangerilor impotriva actelor procurorului este realizata de legiuitor in exercitarea competentei sale constitutionale.

Astfel, potrivit art. 126 alin. (2) din Legea fundamentala, legiuitorul poate institui reguli speciale de procedura, ca modalitati de exercitare a drepturilor procedurale, principiul accesului liber la justitie presupunand posibilitatea neingradita a celor interesati de a utiliza aceste proceduri, inasa in formele si modalitatile instituite de lege. Asa fiind,

prin instituirea procedurii potrivit careia ordonantele prin care se soluționează plangerile împotriva soluțiilor, actelor sau măsurilor procurorului nu mai pot fi atacate cu o nouă plângere la procurorul ierarhic superior, ca de altfel în toate cazurile în care legiuitorul a condiționat valorificarea unui drept de exercitarea sa în cadrul unei anumite proceduri, nu s-a urmărit restrângerea accesului liber la justiție, ci, exclusiv, instaurarea unui climat de ordine, indispensabil, în vederea exercitării dreptului constituțional prevăzut de art. 21 din Constituție' (Decizia nr. 610 din 28 septembrie 2017 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 339 alin. (5) și ale art. 340 alin. (1) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 899 din 15 noiembrie 2017 (paragrafele 17 și 18). A se vedea și Decizia nr. 527 din 24 septembrie 2019 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 339 alin. (5) și ale art. 340 alin. (1) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 128 din 19 februarie 2020 (paragrafele 16 și 17); Decizia nr. 677 din 6 noiembrie 2018 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 172 alin. (2), art. 336 alin. (2) și art. 339 alin. (5) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 26 din 10 ianuarie 2019 (paragraful 26)).

Continuând argumentul instanței de contencios constituțional, se constată că o astfel de restrângere a dreptului constituțional prevăzut de art. 21 din Constituție, accesul liber la justiție, ar interveni în cazul unei soluții de admitere pentru alte motive, argumente ori temeiuri decât cele evocate de petent, atât timp cât accesul la justiție ar fi condiționat de o soluție expresă de respingere.

Din analiza semantică și sistematică a prevederilor art. 339 alin. (5) și art. 340 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală rezultă că esențială pentru admisibilitatea sesizării judecătorului de camera preliminară este ineficacitatea controlului ierarhic în raport cu interesul evocat prin plângere. Această ineficacitate se transpune judiciar în: nerezolvarea plângerii în termenul legal; dispunerea unei soluții expresă de respingere a plângerii împotriva soluției procurorului de caz; dispunerea unei soluții de admitere întemeiate pe alte motive, de fapt ori de drept, decât cele invocate de petent.

Legitimarea procesuală necesară formulării plângerii la judecător, în această ultimă situație, rezidă din aceea că valorificarea altor elemente de fapt sau de drept în soluționarea plângerii, de către procurorul ierarhic superior, poate reprezenta o lipsă de valorizare a interesului legitim urmărit de petent și echivalează cu respingerea solicitării sale, dând posibilitatea sesizării imediate și directe a judecătorului de camera preliminară.

Ca urmare, organul judiciar competent să soluționeze plângerea persoanei nemulțumite în ipoteza în care procurorul ierarhic superior celui care a emis soluția de clasare a admis-o, a infirmat soluția procurorului de caz și a dat o nouă soluție de clasare, pentru alte motive decât cele invocate de petent, în raport cu dispozițiile art. 339 alin. (5) din Codul de procedură penală, este judecătorul de camera preliminară”.

[* Cititi aici intreaga decizie de RIL nr. 9/2022](#)

sursa foto Corbu și Scutea: Mediafax